

**ISEYELI
PAASENLAA
TOM TAKƏLAYA
Kutulu**

Takəlaya kanε ka taa kε tə naaki isəna Iseyeli nyóma yela Isə kε Kanaan tetv taa tə. Pa nəγə təə tv Yosuwee səpa. Ile pa feina paasənlv. Paa wei ı lakaya isəna ı caaki təγə. Ama waatv wei pa nukı pa isayətv səη ilena pá keesəna Isə təə na pá wii. Isə naaki pa pətətəle, ilena í ləsəγi paasənlaa na pá waasəγi-wε. **Isəna pa faya Paasənlaa takəlaya tə:**

Iseyeli nyóma sɔv ke Kanaan na Yosuwee səm,
titite 1:1–2:10

Iseyeli paasənlaa, titite 2:11–16:31

Iseyeli nyóma liyituyv, titite 17–21

Iseyeli nyóma cayav ke Kanaan tetv taa

¹ Yosuwee səm waalı kε Iseyeli nyóma pəsə Tacaa sı pa nyəη pa kpekə taa nte tv yoonna Kanaan nyóma ke kancaalaya tə. ² Ntəna Tacaa sı: Yuta nyəntε kε. Mpi tə, pεle pa niη taa kε ma tv tetv.

³ Mpuγvle Yuta kpekəle nyóma təma Simiyəη kpekəle nyóma sı: Í kəə na í səna-tv na tε yoonna Kanaan nyóma na tε lεkı tetv nti Tacaa ká ha-tv tə. Ye tə tεma təna, ile taa kəə na tε səna-me na tε lεkı mə nyəntv.

Mpuγvle Simiyəη nyóma polaa na pá səsı Yuta nyóma təə, ⁴ na pá tεe yoo. İlena Tacaa tv Kanaan nyóma na Peliisi nyóma ke pa niη taa, na pá kú yəlaa iyisi naanvwa (10000) kε Peseke ıcatε taa. ⁵ Mpuγú

pa maɣana wulav Atoni-Peseke ke Peseke ɪcate taa, na pá yooṇa-ɪ. Isəna pa kələna Kanaaṇ nyəma na Peliisi nyəma təɣələ. ⁶ Uena wulav se na pá təɣəni-ɪ na pá kra-ɪ na pá seti ɪ apalɔmpee na ɪ apalɔnəmpee. ⁷ Mpuɣule wulav inɪ ɪ təma si: Ma maɣamaɣa maa seta yəlaa nutoso na naanɔwa apalɔmpee na pa apalɔnəmpee ke m̀p̀r̀ỳg̀, na má təkɪ na cəɣələsi hotiyi na pá caləsəyi. Mpi maa lapa təɣə pə fələyi-m.

Uena pá pona Atoni-Peseke ke Yosalem na í caṇ na í si təna.

⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Yuta nyəma yooṇa Yosalem nyəma, na pá kv-we na pá sə ɪcate ke kəkə na pá ləkɪ-te. ⁹ Pə waali ké pa polaa na pá yooṇa Kanaaṇ nyəma mpa paa we pulasi taa, na ilim mpətəṇ təw ké tətəkələ taa tə. ¹⁰ Uena pá polo na pá yooṇa Kanaaṇ nyəma mpa pa we Hepələṇ timpi pa yaakaya si Alapa te tə. Na pá kv Sesayi nyəma, na Ahimaṇ nyəma, na Taləmayi nyəma. ¹¹ Pa təma təna, uena pá polo pá yooṇa Tepii timpi pa yaakaya si Kiliyati-Sefee tə pə nyəma. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀ Kalepu təma si: Ye wei ɪ yooṇa Kiliyati-Sefee nyəma na í kəli-we maa ha-ɪ ma pəelə Akəsa na í la alv. ¹³ Tənaɣale Kalepu neu tənuyv nyəṇ Kenasi pəyalv wei pa yaa si Otiniyee tə, ɪ yooṇa ɪcate nté tə nyəma na Kalepu ha-ɪ ɪ pəelə Akəsa na í la alv. ¹⁴ Akəsa saawa, uena í tə ɪ paalv si: Maa sələmi ma caa ke tetv natəli. Alv inɪ ɪ tiina ɪ kpaṇaya təw, uena ɪ caa pəwsi-ɪ si: Alaafəya kələ? ¹⁵ Mpuɣule alv nəɣə təkpaṇ si: Hai, la-m kupaṇv na n̄ ha-m hila. Mpi tə, tetv nti n ha-m m̀p̀r̀ỳg̀ ilim mpətəṇ təw tə tə fəi lvm.

Uena ɪ caa Kalepu náa ha-ɪ hila wena a we pə tee tə, na isətta nyəna.

¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ Moisi yətɪ luluyv nyəma Keni nyəma na

Yuta nyóma pa luwa Yeliko, na pá polo pá caya Yuta Alaati ilim mpətəḡ təw ké wulaya tetu taa ké Amaleke nyóma tetu taa.

¹⁷ Mpuḡule Yuta nyóma, na Simiyəḡ nyóma pa polaa na pá yoonaa Kanaaḡ nyóma mpa pa we Sefati tə na pá təḡə pa tetu, na pá yəki ɪcate tənəḡḡḡ. Na pá ha-te si Hooma. Ncaale ke pa yaa mpu na pa te taa. ¹⁸ Pəle pə waali ké Yuta nyóma mpe pa taa Kasa, na Asəkaləḡ, na Ikoləḡ acalee ke leekuḡ, na pá kpenaa wena a cəwəna-ye tə. ¹⁹ Taca ka we pa waali ké haləna pá leeki pulasi tetu təna. Ama tetu ihəntav taa nyóma ke pa ta pəsi. Mpi tə, pəle paa wena yoo kekeena nyəḡətu nyóma ké. ²⁰ Ilena pá ha Kaləv ke Həpəḡḡ ɪcate, ɪsu Moisi ka yəḡətuḡ tə. Mpi tə, ɪ təḡəḡḡ Anaaki lələḡ nyóma tooso wei ɪ ka we təna tə. ²¹ Pəncaməe nyóma ta pəsi na pá təḡəḡḡ Yəpusi nyóma mpa paa we Yosalem tə, pá na-we pa wəna mpu.

²²⁻²³ Mpuḡú Ifəlayim kpekəle na Manasee nyəntə pa polaa na pá yoonaa Petəeli timpi pa yaakaya Lusi tə, na Taca səna-we. Fəḡlaa ke paa caaləna tiluḡ ke Petəeli taa. ²⁴ Pəle pa talaa na pá sulina apalv nəḡəlv, ɪlena pá təmi-ɪ si: Huli-tuḡ timpi təw ɪcate koloosi topilinaa tə, tu nyi nyá təw.

²⁵ Mpuḡú apalv ɪ hula-weḡe təsule. Ilena pá su na pá kú ɪcate yəlaa təna. Ama pa yela apalv ɪ na ɪ təyaya nyóma təna. ²⁶ Pə waali ké apalv ɪ na pola Hiti nyóma tetu taa, na í ḡmá ɪcate na í yaa-te si Lusi, na pá yaaki-teḡe mpuḡú haləna saḡa.

²⁷ Manasee nyóma ná tá pəsi na pá təḡəḡḡ Peti-Səyḡ nyóma, na Taanaaki nyóma, na Təwə nyóma, na Ipeleyam nyóma, na Mekito nyóma, na pə acalee

wena a cəəna-ye tə. Kanaaη nyəma ka we tənaya tam ké. ²⁸ Paa na waatu wei Iseyeli nyəma kəma na pá yoo toη ke teu tə pa ta pəsi na pá ləeki pa koloosi acalee. Ye pə taγa səkpəna paasi.

²⁹ Ifəlayim nyəma ná tá pəsi na pá təγəni Kanaaη nyəma mpa pa we Kesee tə, pa na-we pa wenna.

³⁰ Sapuləη nyəma ná tá pəsi na pá təγəni Kanaaη nyəma mpa pa we Kitələη na Nahalali tə. Ama təma ké pa tu-we na pá na-we pa we mpu.

³¹ Asee nyəma ná tá pəsi na pá təγəni Ako nyəma, na Sitəη nyəma, na Alapu nyəma, na Akəsiṛi nyəma, na Heləpa nyəma, na Afiki nyəma, na Lehoṛi nyəma. ³² Pə təə ké pá na Kanaaη nyəma pa caγa pele pa tetu taa.

³³ Nefətali nyəma ta pəsi na pá təγəni Kanaaη nyəma mpa pa we Peti-Semesi na Peti-Anati tə. Ama təma ke pa tu-we na pá na-we pá wee.

³⁴ Mṛúγú Amolii nyəma təγəna Taη nyəma, na pá kra pulasi taa. Pa ta yele-we na pá caγa tetu ihəntau taa. ³⁵ Ilena Amolii nyəma saali Haa-Helesi puγu taa na Ayaləη na Saaləṛim. Ama waali waali ké Ifəlayim nyəma, na Manasee nyəma ηmakəla-we na pá tu-weγe təma. ³⁶ Itəm nyəma tetu toηa fayana Pəcesi tontonje təə ké Sela na ilim təlule təə.

2

Tacaa kaləγəna ıyəlaa

¹ Mṛúγú kuyaku nakvli Tacaa ısətaa tillu luna Kili-likaa, na í polo timpi pa yaa sı Pokim tə. Na í tə Iseyeli nyəma sı: Ma ləsa-meγe İcipiti na má pona-meγe tetu nti tə taa maa heela mə caanaa na tuunav sı maa ha-me tə. Hali má γəγəti na má sı sı ma kaa γəki má

na me ta nəγə pɛlɔγv. ² Na ma heela-me si mə na tɛtv tənɛ tə nyóma í taa pɛli nəγə nakəli. Pə wɛɛ ké si í yəki pa tuŋ. Paa na mpv tɔ, í tá nu ma tɔm. Uɛ pɛpɛ tɔɔ ké í lapa mpv? ³ Pə maɣamaɣa pə tɔɔ ké ma heeliɣi-me təfoo si ma kaa təɣənəɣi tɛtv tənɛ tə yəlaa na mu təŋəɣi. Ama mə na-wɛ í ká wɛɛna mpv, na pa tuŋ pəsi-meɣe katəsi.

⁴ Waatv wei Tacaa isətaa tillu tɛma tɔm ntəɣi yəɣətɔγv, ulena Iseɣeli nyóma tvli nəəsi na pá wiiki. ⁵ Pə tɔɔ ké pa ha lonte nteɣe həte si Pokim. Wiilaa teɣe pa yaa mpv na pa tɛ taa. Ḿpɔ́ɣú pa lapa Tacaa ke kətəsi.

Yosuwee səm

⁶ Waatv wei Yosuwee taa səta tɔ, ḿpɔ́ɣú ɪ yela Iseɣeli nyóma ke Sikem, ulena paa wei í məli ɪ tɛtv nti ɪ hikaa tɔ tə taa. ⁷ Iseɣeli nyóma lapa Tacaa təmle ké, haləna Yosuwee səm. Na pá sɛɛsi isələ ke mpv, na nyuɣv nyóma mpa pa nana pa isəpələ ke təma səsəna wena Tacaa lapa-wɛ tɔ, pɛle pa polo pa si tətɔ. ⁸ Tacaa təmle tv Yosuwee pusi yoosa nunɔwa na naanɔwa (110) ulena í sí. ⁹ Ulena pá pimi-ɪ tɛtv nti pa ha-ɪ tɔ, tə taa ké Timnatɪ-Helesɪ ke Ifəlayim pulasi taa ké Kaasi puɣv taa ké ilim ntəɣəŋ tɔɔ. ¹⁰ Ḿpɔ́ɣú Yosuwee pəɔle nyóma təna səpa tətɔ. Ama kufalan yəlaa ná táa cəkəna Tacaa, na təma səsəna wena ɪ ka lapa Iseɣeli nyóma tɔ.

Iseɣeli nyóma ləwa Isə sɛɛv

¹¹ Ḿpɔ́ɣú Iseɣeli nyóma lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ. Pa laakaya tuŋ wei pa yaa si Paalənaa təɣv. ¹² Pa ləwa pa caanaa Isə Tacaa wei ɪ ləsa-wɛɣɛ Icipiti tɔ. Ulena pa laakali məli piitimnaa mpa pa həkv pa wɛ

mpu tɔ pa tuŋ tɔɔ, na pɑ luŋiŋi-i. Tənaɣa pa kusəna Tacaa pɑ́áná. ¹³ Pa lɔ-i ké na pɑ laaki tuŋ apalu nyəŋ wei pa yaaki si Paalənaa tɔ, na alu nyəŋ wei pa yaa si Asətətənaa tɔ. ¹⁴ Ḿpúgú Tacaa taa huuna Iseyeli nyə́ma, na í yele-we na leekəlaa leeki pa nyəm təna. Na í tu-weye pa kolontunaa niŋ taa na pɑ kəli-we. ¹⁵ Paa waatu wei ké pa sula yoou Tacaa yeki ké na pɛle pɑ tɔxɔni-we. Isu i ka tem-weye heeluyu na tuunav tɔ. Tənaɣale pa laŋa wakəlaa tətɔxətɔxɔ. ¹⁶ Kəna Tacaa náá kpaaki pa taa ké paasənlaa si pɛle pɑ waasi-weye leekəlaa mpɛ pa niŋ taa. ¹⁷ Ama Iseyeli nyə́ma kisa pɛleye nunav na pɑ laaki tuŋ na pɑ luŋiŋi-i. Tənaɣa pa yelina pa caanaa mpa pa tənaɣa Isɔ kusəsutu tɔ pa mpaav ke ləŋ, na pɑ kisi-weye kɛɛnav. ¹⁸ Paa waatu wei ké Tacaa kpa-weye paasənlu, i we puntu inu i waali ké na í yaki-weye pa kolontunaa niŋ taa, haləna i səm. Pɔpɔtu fɛi lelen, ye pə kɔma na pa ŋmakəllaa nyəŋsəŋi pa ise na pɑ saləməŋi, pa pətətəle kpaaki Tacaa ké. ¹⁹ Ama pə kəŋ na paasənlu si, iləna pɑ tayani isayatu taa ké məlvu, na pə kəli pa caanaa. Na pɑ laaki tuŋ na pa luŋiŋi-i. Na pɑ tɔka tam ké pa kanƙante, na pa yaasi isayav.

Tacaa mayasəŋi Iseyeli nyə́ma si i naa pa waali

²⁰ Ḿpúgú kuyaku nakuli Tacaa taa huuna Iseyeli nyə́ma na í tɔ si: Yəlaa pane pa yəka ma nəxə ŋka ma na pa caanaa tu pɛlaa tɔ, na pɑ kisi-m nunav. ²¹ Mpu tɔ, ma kaa tɔxɔni piitimnaa mpa Yosuwee taa té tɔxɔnɔxu na pə́cɔ́ í səkɔ tɔ, pa taa kolum. ²² Piitimnaa mpɛye maa nana Iseyeli nyə́ma waali si paa nuna-m na pɑ təŋ ma luyu nyəntu isu pa caanaa lapu tɔ yaa isəna.

23 Μρύγύ Tacaa yela piitimnaa mpa ι taa tu Yosuwee ninj taa si í tǽǽni tǽ na pá hǽesi. I ta hulina pa tǽǽnuǽu.

3

1 Μρύγύ Tacaa yela piitimnaa mpege tǽǽnuǽu si ι maǽasǽǽna Iseǽeli nyǽma mpa pa taa nyi pá na Kanaaη nyǽma pa yooη tǽna tǽ. 2 Tacaa caakaya ké si mpa inι pa taa nyi yoou ke mpu tǽ, pá nyi-ku. 3 Piitimnaa mpa pu kaasa tǽǽnuǽu tǽǽle Filiisi nyǽma acalee kakpasi, na Kanaaη nyǽma tǽna, na Sitǽη nyǽma, na Hifi nyǽma mpa pa we Lipaη puǽu taa ké pǽ kraǽau Paali-Heemǽη puǽu na pǽ polo Lepo-Hamati tǽ. 4 Mpe inǽǽi Tacaa caakaya si ι naakǽna Iseǽeli nyǽma waali si paa tǽki kosǽsutu nti ι ka yelaa na Moisi tu pa caanaa tǽ yaa pa kaa tǽki. 5 Mpu pǽ yelina na Iseǽeli nyǽma we Kanaaη nyǽma na Hiti nyǽma na Amolii nyǽma na Peliisi nyǽma na Hifi nyǽma na Yepusi nyǽma pa hekυ. 6 Pele pa haakayana-wege pa peela na pá laki alaa, na mpe pá haaki pelege pa nyǽma, na pá laaki pa tuη.

ISEǽELI PAASÆNLAA

Otiniiyee

7 Μρύγύ Iseǽeli nyǽma lapa mpi pǽ ta maǽa Tacaa tǽ. Pa kisa Isǽ ké seeu na pá laaki tuη wei pa yaaki si Paalǽnaa na Aselanaa tǽ. 8 Mpuǽule Tacaa taa huuna-we na í tu-wege Mesopotami wulav Kusaη-Lisatayim ninj taa. Na ílé ι ηmakǽli-wege pusi pǽlefai tǽcu. 9 Kelena pá wiina Tacaa si ι ya-we. Uena ílé ι læsi Kalepu neu tǽnuǽu nyǽη Kenasi pǽyalv Otiniiyee si ι waasi-we. 10 Μρύγύ Tacaa Feesuǽu tii ι tǽǽ, na í polo í yooa wulav Kusaη-Lisatayim na í kǽli-ι.

11 ʘlena ʘseyeli nyóma heesi pusi nule təcu. Pə waali ké Otiniyee səpa.

Ihuti

12 Ḿpóyó ʘseyeli nyóma tasa lapu ke mpi pə ta maya Taca a tə. Ntəna ílé ʘ yele na Mowapu wulav ʘkolon kuli pa tə. 13 ʘ polaa ké na í səsı Amoni nyóma na Amaleke nyóma pa tə, na pá yoonə-wə na pá ʘeki Yeliko ʘcate. 14 Pusi pəlefai hiu təcu ké Mowapu wulav ŋmakəla-wə. 15 Pa wiina Taca, ʘlena í kra Pəncaməe kpekəle taa tʘ Kelaa pəyalu mpʘtu Ihuti si í waasi-wə.

Kelena ʘseyeli nyóma cəla Ihuti ke kucəw si í pona Mowapu wulav. 16 Ntəna Ihuti caa layate nte tə wə ləŋ ke taa na waali, na t́ tayala ʘsu mpiiŋ naale tə, na í susı-təye ʘ tokonaa tē na ʘ ntəyən tə. 17 Mpuyule ʘ cəla wulav ke ʘ kucəw. Apalu ʘni ʘ ka ke kuyasulu ke təmam. 18 ʘ temə-ʘ cəlyu ke mpʘ, ʘlena í na yəlaa mpa paa kəna kucəw ŋku tə pá lu. 19 Pa kəma na pá tala pəe wəna pa sika Kilikaa cəw na pá laaki tə, ʘlena Ihuti mələna ʘ waali, na í polo wulav kiŋ si: Hai, tá caa, maa wəna faaciya nakəli si ma naaki-ŋ má na-ŋ tá tike.

ʘlena wulav ləsi təmle nyóma təna. 20 Ate na ʘsə nan ŋku ku niyita teu tə ku taa ké ʘ ka wəe. Ntəna Ihuti kpətəna-ʘ na í təmı-ʘ si: Taca heela-m təm si má heeli-ŋ.

Tənaɣale wulav kula ʘ təcaɣale. 21 ʘlena Ihuti kpəe ʘ layate na mpʘtu na í sə wulav lotu taa. 22 Na t́ suu tə təna, na ṕ kpəiŋna kpátóyó, na í yele-təye mpʘ na nim waasi tə tə. 23 ʘ temə mpʘ, ʘlena í luna waali tə, na í təkı na í kaləsi. 24 ʘ tēwa ʘlena təmle nyóma polo pa mayana pə kaləsa mpʘ. ʘlena pá tʘ pa taa si wulav

lukı ı awalı ké. ²⁵ Ḿpúgú pa taŋaa na pá ká ı fei tuluyú. Uena pá polo pá tulı pa maɣamaɣa na pá maɣana pa caa hənta ate na ı səpa. ²⁶ Waatu wei pa taŋa mpú təɣo lhuti sewa na í tɛɛ pɛɛ təyəkəle, na í polo í ηmeli Seyila. ²⁷ I tala Ifəlayim pəŋ taa, uena í yaɣa apalı tutuyú, na í koti lseyeli nyəma na í tu-wɛɣe nəɣo na pá tii pulasi. ²⁸ Uena í tə-we si: I təŋ ma waalı. Mpi tə, Taca tu mə niŋ taa ké mə kolontunaa Mowapu nyəma ké.

Uena pá polo na pá nyala-wɛɣe Yaatanı tətəsəle, nəɣəlv ta fiti. ²⁹ Kuyanjku pa kv Mowapu yoolaa taa yoolaa ke yəlaa iyisi naanɔwa (10000) ké nəɣəlv ta tulı. ³⁰ Pə kpaɣav waatu inı təɣo lseyeli nyəma ηmakəla Mowapu nyəma na tətə hɛɛsi pusi nunaasa təcu.

Samkaa

³¹ Anati pəyalv Samkaa lɛtəna lhuti lonte taa. Inı ı kvna Filiisi nyəma ke yəlaa nasətoso (600) na nav kprátúgú. Ué ı waasa lseyeli nyəma tətəɣo.

4

Tepola na Palaki

¹ lhuti səpa, uena lseyeli nyəma tasa lapv ke mpi pə ta maya Taca tə. ² Ḿpúgú Taca tu-wɛɣe Kanaaŋ nyəma wulav Yaɛŋ wei ı təkaya kawulaya ke Hasə tə ı niŋ taa. I youu wulav ke pa yaakaya Sisela na í we Halose-Koyim. ³ Yaɛŋ inı ı youu keekena ka we nasənaasa na nunɔwa (900) ké. Ḿpúgú ı nyənsa lseyeli nyəma ıse ke pusi hiu təcu. Uena pɛle pá wiina Taca si í waasi-wɛ.

⁴ Lapıtəti alv Tepola ka kena lə kvɣəɣəttv teləslv na í hvki lseyeli nyəma ke pa təmnaa ke waatu inı

ι τaa. ⁵ Peteeɫi na Lama pa heku τaa timpi pa yaa si Tepola Paav ke Ifəlayim puɣu τaa təɣə alb inɪ ι pukaya na í caki, na í tayanəɣi Iseyeli nyəma təmnaa.

⁶ Mpyóɣú kuyaku nakuli Tepola inɪ ι tila Apinowam pəyalu Palaki kin ke Keteesi ke Nefətali tetu τaa, na í heeli-ι si: Iseyeli Iə Tacaa təma si ḡ læsi Nefətali na Sapuləɣ pə nyəma τaa ké apalaa iyisi naanəwa (10000) na ḡ pona-weyε Tapəə puɣu təə. ⁷ Maa yele na Yapeɣ yoolaa wulav Sisela kuu ι yoolaa na ι keekena nyəɣətu nyəma na pá lu Kisəɣ ləəu τaa si pa yookina-η, ilena má tu-weyε nyá niη τaa.

⁸ Tənaɣale Palaki cəwa Tepola si: Ye ma na-η tu pona, ilɛ maa polo. Ama ye ḡ kaa polo, ilɛ maa puki.

⁹ Mpyuɣule Tepola si: Ma na-η tu polo yaa. Ama paa ḡ tala timpi nəɣəlu kaa sa-η ké. Mpi tə, alb niη τaa ké Tacaa ká tu Sisela.

Ilɛna Tepola kuli na í na Palaki pá tɛε Keteesi.

¹⁰ Mpyóɣú Palaki kreyela Nefətali na Sapuləɣ nyəma, na yəlaa iyisi naanəwa (10000) tisi si paa təɣi-ι, na Tepola maɣamaɣa náá polo tətə. ¹¹ Keni tu Hepeε ka faɣana Keni nyəma lɛlaa mpa pa ké Moisi yəti Hoɣari pəyalaa təɣə. Ilɛna í polo í siki Saananim tuη səsəəɣ tɛε ké Keteesi kin.

¹² Mpyóɣú Sisela nuwa si Apinowam pəyalu krawa Tapəə puɣu təə. ¹³ Ilɛna í koti ι yoolaa nasənaasa na nuuəwa (900) ké Halose na pá tɛε Kisəɣ ləəu τaa.

¹⁴ Ntɛna Tepola tə Palaki si: Polo pa təə, saηa ke Tacaa tuɣi Sisela ke nyá niη τaa, na ι maɣamaɣa ι ká weena nyá waali.

Mpyóɣú Palaki tiɪwa Tapəə puɣu na ι waali ké yoolaa iyisi naanəwa (10000). ¹⁵ Pa nika yoou, ilɛna Tacaa yele na Sisela yoolaa na ι keekena pá kuu-tɛ.

Haləna Sisela lu ı keeke taa, na í se nəəheε. ¹⁶ Ulena Palaki tv ı kolontunaa na pa keekena waali, na í tana-weye Halose. Na í heeli pa yoolaa təna pə ta səə paa ıləyov pəyaya.

¹⁷ Mpyóy Sisela sewa na í polo Keni tv Hepeε alv Yayεε te. Mpi tə, wulav Yapeη yelaa na Hepeε nyəma paa we təma na leleη ké. ¹⁸ Ulena Yayεε lu na í səη Sisela na í təmı-ı sı: Ta caa, svv ma te cəne, taa nyana pvlv.

Sisela svvwa Yayεε cokəle taa, ulena í həntı na alv ıni í waası ı təə ké pvvv. ¹⁹ Mpyóy apalv ıni ı təma-ı sı: Ləkətv təkə-m ké, ha-m lvmaya na má nyəə.

Ulena alv cosi naaləm ke huluyv taa na í ha-ı na ı nyəə, na í taγanı-ı pvvv waasvγv.

²⁰ Mpyvle Sisela təma alv ıni sı: Səη cokəle nənəγə, na wei í pəsa-η sı nəγolv we cəne? Ue n cə sı, aai.

²¹ Sisela ka kawaya tətəγətəγə, ulena í too ısu ı səpa. Mpyóy Yayεε kpaγa pəəη cokəle kankanaya na kankanayv, na í kpətəna-ı təheε na í keesəna ı ləkpayasaya təə na í ká na í kpəna tetv na Sisela sı. ²² Pə waali ké Palaki sewa Sisela waali na í tala Yayεε te na Yayεε lu na í təmı-ı sı. Kəə, maə hvli-η yvlv wei n pəkəγı tə.

Palaki svv cokəle taa, ulena í mayana ı hənta atε təcəmm, na kpatúyú tvv ı ləkpayasaya taa na í səpa.

²³ Kuyaku ηkvγv Isə yelaa na Iseyeli nyəma kəli Kanaaη wulav Yapeη. ²⁴ Mpyóy Iseyeli nyəma kaasa pa təγı teu na təheε təheε pá kəə pá teesəna Kanaaη wulav ke kvγv.

5

Tepola pa akaitv kawəyaya

¹ Kuyaku ηku Tepola na Apinowam pəyalv Palaki
pa kəla Sisela təyɔ pa mapa kawəyaya si:

² Iseyeli nyuyv nyəma pona samaa ke yoo.

I sa Taca.

Samaa yooa luyv kulmuyv.

I sa Taca.

³ Awulaa səsaa me, i nu yoo.

Awulumpiya me, mu welisi yoo.

Ma san Iseyeli Iso Taca.

⁴ Taca luna Seyii puyv,

ilena tetv svv seluyv.

I lu Itəm tetv taa,

ilena tev nάά nu.

⁵ Sinayi puyv sela səsəm ke Taca isentaa,

pəəη selaa təpəηη ke Taca isentaa.

⁶ Anati pəyalv Samkaa pəəle taa

yəlaa caasi ya yem ké tetv taa ké.

Yayee pəəle taa,

təntaa təηaya mpaanη kpai nyəη ké.

⁷ Iseyeli nyəma taa feina nyuyv tv,

kena Tepola kulv i naasi taa.

Pa taa feina aka nəyolv

ilena pa too Tepola kulv.

⁸ Tuη ke Iseyeli nyəma ləsaa

ilena yoo nάά tii təkpili.

Yoolaa tuutuuma me, kralύyό fei.

Yoolaa samaa me, ηmantaaya fei.

⁹ Iseyeli nyuyv nyəma me, ma sama.

Luyv kulmuyv yoolaa me, ma sama.

I sa Taca.

10 Awulaa səsaa me, í pəsəna laakali.

Apila me, í pəsəna laakali.

Konyəntənaa mu pəsəna laakali.

11 Lum lulaa í sa Isə ké i kəpantv təə.

I sam-i kəpantv nti i lapa Iseyeli tə tə təə.

Iseyeli caya təpamm tə í sam-i.

12 Tepola, Tepola kuli na í waasi.

Kuli na í ma kawəyaya.

Apinowam pəyalv Palaki kuli.

Kuli, na í ce Iseyeli saləkatənaa.

13 Kaasəlaa ná kəla akanaa.

Tacaa yelaa na má kəli akanaa.

14 Ifəlayim nyəma pola tetekəle taa.

Pencamee nyəma pola tetekəle taa.

Awulaa səsaa luna Makii.

Yoolaa akewenaa ná luna Sapuləj.

15 Isakaa nyuyv nyəma təja Tepola na Palaki.

Isakaa yoolaa səsaa Tepola pa təə,

pa krenta tənte na pá polo tetekəle taa.

Pə na pə mpv tə, Lurej nyəma ná paasəna təmnaa
həm ké.

16 Lurej nyəma paasəna kaləkəj wula nuw suwe?

Pa paasəna təmnaa həm ké.

17 Katv nyəma ta kəə, pa saala Yaatanv waali.

Təj nyəma ta kəə, pa saala kəpələj taa.

Asee nyəma ta kəə, pa saala təkku nəyə.

18 Sapuləj nyəma ná tisaa na pá mv səm.

Nəfətali nyəma ná tisaa na pá polo təyoole.

19 Awulaa səsaa lu yoou.

Kanaaə awulaa lu yoou.

Pa luwa si pa yookina Tanaki.
 Pa yookina Tanaki ke Mekito lum nəyo.
 Pa laŋa wontu.
 Pa wu liyitee.

20 Isətuləŋasi maɣamaɣa nά yoowa,
 hatoo si mpaəŋ taa ké si yoona Sisela.

21 Kisəŋ ləw təyo kolontunaa.
 Ləŋtaa Kisəŋ ləw kpiisa-wε.
 Tə kaasi ta ti na tə nyəw toŋ.

22 Selaa towa casəle.

Pa kpaŋəŋə aɔwa wiina nteye kpakatam
 kpakatam.

23 Tacaə isətaa tillu si pά təŋsi Melosi icate ke mpusi.
 Si pά təŋsi tə yəlaa ke mpusi,
 pa ta lu Tacaə yoou.

Pa ta kəw si pa səŋna Tacaə yoolaa taa yoolaa.

24 Pά kooli Yayεε ke kupaŋtu.

Pά kooli Keni tu Hepeε alu ke kupaŋtu.

Pά kooli-i kupaŋtu ke coka taa alaa taa.

25 Sisela sələma Yayεε ke lum na ilé i cεle-i naaləm.

Tete naaləm ke i ha-i kalav taa.

26 Yayεε kpaɣa kaŋkanaya na mpəle,

na í co kaŋkanayv na ŋwaəŋ,

na í ka Sisela nyuvv na í tvi púyó.

I kamaya na í yəki nyompəyolaya.

27 Sisela yela i ti na i hoti alu tee təmaai.

I hənta ate təcəmm na í səpa.

28 Sisela too taŋaa na í nyənəyəna pətote.

Na í nəyəsəyi si: Pepe təw ké

Sisela keeke ta tala ləŋ?

29 Alaa ləmaɣasεε nyəma nά cə-i.

Ini i lēla pa kuvəcəvto nti si:
 30 Isəntə yoolaa kuu wontuŋ kē,
 na pā taləyi, ineyə pēelə yaa pēelaa naale.
 Sisela ke puvu kuvaŋku yaa pəəŋ naale.
 Na mǎá paa puvu kusəpəv
 yaa pəəŋ naaleye ma luɣu tē.

31 Tacaa kolontunaa í səki mpv.
 I taapalaa náá teeki kəkə isu ilim lukovv tə.
 Pəle pə waali Iseyeli tetv heesa pusi nule təcu.

6

Matiyan nyóma cəəsəyi Iseyeli nyóma

¹ Mǎpúyú Iseyeli nyóma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tə. Uena ílé i tu-weyə Matiyan nyóma niŋ taa kē pusi nule təcu. ² Matiyan nyóma cəəsə-weyə səsəm kē. Uena Iseyeli nyóma se na pā cəəsə pulasi taa, na kuvkraməŋ pəəŋ taa. ³ Ye Iseyeli nyóma í tuuki pa tawa, íle Matiyan nyóma, na Amaleke nyóma, na ilim təlule təə təntaa pa krenti na ⁴ pā wati-we, na pā wakələyi pa kuvhaləm, haləna pā tala timpri pa yaa si Kasa tə. Paa kaasəyi pulv si pēle pā təyə. Na pā kpeŋna pa təla na pā kraaki. ⁵ Pa kəŋayana pa kaləkəŋ na pa coka kē. Pa na pa yooyoonaa paa we paɣale kē isu kvtoləŋ, pa fei kalvɣv. Pa watəyi Iseyeli tetv kē na pā wakələyi-ti.

⁶⁻⁷ Iseyeli nyóma təyəna pa təyi teu ke Matiyan nyóma niŋ taa kē. Uena pā wiina Tacaa si í waasi-we. ⁸ Ntəna Tacaa kra-weyə Iso kvəyətəv teləsvlv, na ílé i heeli-we si: Iseyeli Iso Tacaa yəyətəa si ma ləsəna-meyə Icipiti yomle taa. ⁹ Mǎ waasəna-meyə

Icipiti nyóma ninj taa, na má tǝǝnɪ mpa pa cǝsaya-me tǝ, na má ha-meɣe pa tetu. ¹⁰ Haləna má heeli-me si, maɣale mə Iso Tacaa. Ue í taa nyana Amolii nyóma mpa pa tetu taa í we isəntǝ tǝ pa tuɪ. Ama í ta nuna-m.

Tacaa ləsa Ketiyǝn si í waasi Iseyeli nyóma

¹¹ Mǝpǝyǝ Tacaa isǝtaa tillu kǝma Ofəla na í caya Apiyeseɛ lǝlǝɣu tu Yowasi haləm taa ké tɣu nakuli ku tɛɛ. Na Yowasi pǝɣalɔ Ketiyǝn ɲmela lɛsɛn tǝnyaasəle, na í makɪ tǝǝnaya si Matiyǝn nyóma í taa na-i. ¹² Tǝnayaɣe isǝtaa tillu lu i tǝǝ na í tǝm-i si: Yoolaa taa aka nyá, Tacaa we nyá waali.

¹³ Kɛlena Ketiyǝn nǝɣǝ tǝkpaɪ si: Aai, ma cɛ, ye Tacaa ka we tá waali, pepe tǝǝ ké tǝ tǝki wahalanaa panɛ? Na lɛye piti tǝma nna a tǝm tá caanaa kɛsa-tu si i lapa-weɣe waatu wei i ləsa-weɣe Icipiti tǝ a weɛ? Pǝpǝtu fɛi lɛlɛn, Tacaa lǝ-tɣu, na í tu-tɣu Matiyǝn nyóma ninj taa.

¹⁴ Mǝpǝɣule Tacaa pəsəna Ketiyǝn tǝǝ na í tǝm-i si: Pona toma wena n wena mpu tǝ, na ɲ waasi Iseyeli nyóma kɛ Matiyǝn nyóma ninj taa. Ma maɣamaɣa ma tiliɣina-ɲ. ¹⁵ Ntɛna Ketiyǝn si: Hai, Tacaa, maa waasi Iseyeli nyóma na ma we? Mpi tǝ, tá tǝɣaya ta kɛ pǝlɣu Manasee lǝlǝɣu nyóma taa. Pǝcǝ ma tu ké pǝɣaya ntǝ.

¹⁶ Mǝpǝɣule Tacaa si: Maa weɛ nyá waali ké, na ɲ tǝlǝki Matiyǝn nyóma isu yulɔ kulɔm.

¹⁷ Ulena Ketiyǝn si: Ye mpu la na má nyi tǝkelekele si Tacaa nyá, nyá yǝɣǝtǝǝnana-m. ¹⁸ Sǝɲ na má kǝna-ɲ kuɔɔɔ na pǝcǝ ɲ tɛɛ.

Tacaa si: Polo na ɲ kǝǝ.

19 Ketiyəŋ polaa, ɭena í kú pəfate na í təsi na í tu potopotonaa mpa pa taa kəkusum fei təγə səsəm. ɭena í kuuli nantv ke tokiya taa, na yom ke nyanaya taa na í pona Iso isəttaa tillu ke tγv səsəŋkɯ ŋkɯ kɯ tɛɛ. 20 ɭena isəttaa tillu təm₁-i si: Polo na ŋ su nantv na potopotonaa ke kəkramvγv kɯne kɯ təə na ŋ pə yom.

ɭena Ketiyəŋ la mpv. 21 Mpróγó Tacaa isəttaa tillu tokina nantv na potopotonaa mpe na i kprátúγó. ɭena kəkə lu kəkramvγv taa na ká nyaya pə təna. Na isəttaa tillu náá mək₁ yem. 22 Tənaγale Ketiyəŋ cekənaa si Tacaa isəttaa tillu ké. ɭena í yaγa kapuka si: Hai, ma təm tɛma. Ma nawa Iso isəttaa tillu isəntaa.

23 Ama Tacaa ná təma₁-i si: Nyá laŋle í taa wakəli, n kaa sí se.

24 Mpvγvle Ketiyəŋ ŋmawa Tacaa ke kətaya təlate, na í ha-tɛγe hətɛ si Tacaa hɛsəγəna laŋa. Kətaya təlate nté tə wɛ haləna saŋa ke Apiyeseɛ nyəma ɪcate Ofəla taa.

Ketiyəŋ yəka tγv Paali təlaale

25 Mpróγó Tacaa heela Ketiyəŋ ke ahoo an₁ si: Kpa nyá caa latəce kɯfalv, na ŋ tasa naale nyəŋ wei i wɛna pus₁ naatosompəγəlaya tə. ɭena ŋ yək₁ nyá caa təlaale na ŋ kpes₁ tesika ŋka pa laaki tə. 26 ɭena ŋ ŋma-m kətaya təlate ke pγv kɯne kɯ nyvγv taa na ŋ kpaγa tesika ŋke ka taasi na ŋ lana kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə na latəce naale nyəŋ.

27 ɭena Ketiyəŋ ləsi i təmle nyəma ke naanvwa, na í lá is₁ Tacaa kɛesa₁-i təγə ahoo. Mpi tə, i nyanayana i caa təyaya nyəma na ɪcate yəlaa ké. 28 Pə fema na ɪcate nyəma kəli tanəŋ tɛɛ təhulu, ɭena pá mayana pa yəka tγv na pá kpes₁ tesika. Na pá lá latəce naale

nyəŋ ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna təyɔ kətaya təlate nte pa ŋmawa tə tə tə. ²⁹ Mpuɣule pa pɔɔsa təma si: Awe mayamaya lapəna mpu?

Icate nyəma cekənaa si Ketiyəŋ lapəna mpu. ³⁰ Uena pá tó i caa Yowasi si: Ləsi nyá pəyalu na tó ku-i. Mpi tə, i yəka təlaale, na í kpesi pəcəlɔ tesika.

³¹ Mpuɣule apalu inu i cəwa mpe inu si: Mə nyəntu suweye tɔyɔ ŋku ku təm taa? Ye pə cəpa wei si i seəkəna ku tə, isu pɔntu səpa na pəcɔ pə nyaali. Ye ku ke tɔyɔ, ku yoo ku mayamaya ku yoo. Mpi tə, ku təlaale ke pa yəkaa.

³² Kuyaku ŋkuyɔ pa ha Ketiyəŋ ke hətə si: Yelupaali. Pə nyuyɔ nté si: Paali í yoo i ti yoo. I təlaale ke pa yəkaa.

Ketiyəŋ pɛkəyi Iso luyɔ nyəntu

³³ Mpuɣú kuyaku nakuli Matiyan nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule tə təntaa kotaa, na pá tesu Yaatanu na pá polo pá puli Sisilee tətəkəle taa.

³⁴ Uena Iso Feesuyɔ tii Ketiyəŋ tə na í yaya apalu tutuyɔ si Apiyese lɔlɔyɔ nyəma í tu i waali. ³⁵ Na í tili tətəyɔ Manasee nyəma kin si apalaa í lu na pá tu i waali, na í yaa Asee nyəma, na Sapuləŋ nyəma, na Nefətali nyəma, na pa təna pá sɔɔsi i tə.

³⁶ Mpuɣule Ketiyəŋ təma Iso si: Ye tampana si nyá ton ke maa waasəna lseyeli nyəma isu n ka yəyɔtuyɔ tə. ³⁷ Tə, maa pə heu kəŋle ke Kataya taa. Ye cəlɔ kpa-tɛyɛ ahoɔ na ate náá wɔlaa, ilɛ tənaya maa nyəna si nyá ton ke maa waasəna lseyeli nyəma.

³⁸ Uena pá la mpuɣú teitei. Tɛv fema tanaŋ na Ketiyəŋ nyaasi kəŋle nté, uena lɔm lu na pá su poosiya. ³⁹ Ntəna í tə Iso si: Hai, yele má tasa-ŋ natəlɔyɔ pɔɔsuyɔ. Taa mu-m na pááná. Ma caa si í

tasa-m puluyv hulyv ke təm kvlom. Pənentε cəlɔv í kpa tetv tɔɔ tike, na kəɲle náá wɔlaa.

⁴⁰ ɪlena ɪsɔ mv Ketiyəɲ nəɣɔ ke ahoɔ anɪ na kəɲle náá wɔli na cəlɔv kpa tetv tɔɔ tike.

7

Ketiyəɲ yoolaa ηmυnυyv na nunɔwa (300) təm

¹ Ⱥpύγύ Ketiyəɲ na ɪ yoolaa pa kɔla ləɲ ke tanəɲ nakvli na pá polo pá puli Halotɪ hite nəɣɔ, na Matiyəɲ nyəma náá puləna ilim ntəɣəɲ tɔɔ ké Molee pulayə cəlɔ.

² ɪlena Tacaa tɔ Ketiyəɲ sɪ: Nyá yoolaa kəla tɔɔv, ma kaa tv Matiyəɲ nyəma ke nyá niɲ taa, na pə kəɔ na ń sa nyá tɪ sɪ nyá toɲ ké n lapənaa. ³ Mpv tɔ, heeli-we sɪ, səɣəntvnaa í məli təyayə.

Mpvυle yəlaa iyisi hiu na naale (22000) məlaa, na pə kaasɪ yəlaa iyisi naanɔwa (10000) tike. ⁴ Ⱥpύγύ Tacaa təma Ketiyəɲ sɪ: Nyá yoolaa kəla tɔɔv tətɔ. Tiina-weɣe ləɔv nəɣɔ, na ma maɣamayə má tɔɔsɪ potaa na cayalaa.

⁵ Yoolaa tii təna, ɪlena Tacaa heeli-ɪ sɪ: Fəɣə mpa paa tí lvm na niɲ ɪsu hasɪ tɔ, na pa mpa. Na mpa paa luɲ akula na pá nyəɔ tɔ na pa mpa.

⁶ Ⱥpύγύ pa taa yəlaa ηmυnυyv na nunɔwa (300) tiwa lvm ɪsu hasɪ. Pə kaasa mpa ɪlena pɛle pá luɲ akula na pá nyəɔ. ⁷ Ntɛna Tacaa heeli Ketiyəɲ sɪ: Yoolaa ηmυnυyv nunɔwa wei ɪ tiwa lvm tɔ mpe pa niɲ taa ké maa tv Matiyəɲ nyəma na pá waasɪ ɪsɛɣeli nyəma. Pə kaasa mpa tɔ, paa wei í məli ɪ tɛ.

⁸ Ⱥpύγύ Ketiyəɲ suwa yəlaa ηmυnυyv na nunɔwa (300) ɪnɪ na í mv kpentaa təɣənasɪ, na pa tutuun na pɛle pá məli təyayə.

Na Matiyəñ nyəma náá sika tetəkəle taa ké mpe pa pəteε.

Pə hvla lseyeli nyəma si paa la akanaa

⁹ Mpyóyú Tacaa heela Ketiyəñ ke ahoο anı sı: Kuli na í tii Matiyəñ nyəma tesikile taa. Mpi tə, ma tu-wεye nyá niñ taa ké. ¹⁰ Ye səyəntu wε-η na tiıu, ıle n kpenna nyá təmlε tu Pula. ¹¹ N ká nu pa kuyəyətutu, ılena pə səsı-η apalutu.

Ntεna í na Pula pá cεñ na pá polo pá tala tətəñle kancaalaya nyəntε. ¹² Na Matiyəñ nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule təə təntaa pilina tetəkəle tεna isu kutolon, na pa yooyoonaa náá wε isu lum nəyə kanyəñ, pa fεi kaluyu. ¹³ Ketiyəñ pa tala mpv, ıle nəyəlv keesəyı ı taapalv nté toosee sı: Ma toosaa kεle sı ma ná potopoto nəyəlv^a na í pilimiyi tá tesikile na í yoonaa cokəle na í pəsı-tεye krentəlası.

¹⁴ Mpyuyε ı taapalv nəyə təkpaυ sı: Isəna lseyeli tu Ketiyəñ ká kəli-tu təyə n na mpv. Isə tεma ı taa ké sı ı tuyı tá tənaya ı niñ taa.

¹⁵ Ketiyəñ nu toosee anı a kusεyεsətu, ılena í həntı atε na í sεε Isə. ılena í məli ı yoolaa kiñ na í tə sı: ı nyəkı na í kuli. Tacaa twa Matiyəñ nyəma ke mə niñ taa ké.

Matiyəñ nyəma sewa yem yem

¹⁶ Mpyóyú Ketiyəñ faya yoolaa ηmυnuyv na nuñwa (300) ınəyı kpeka tooso, na í cεla-wεye tutuun na hεεñ sı pá pa kahulası təə. ¹⁷ ılena í tə-wε sı: ı nyənəyənə-m yoo. Ye tə tala pa təsikile na má lapa isəna mpi ıle í la mpv. ¹⁸ Ye í nuwa má na ma həyəlvuyv

^a **7:13** potopoto nəyəlv: Potopoto nəyəlv, pεle pa tε təyənaya pεe naalı a potopotonaa ke pa keesəyı cəne.

nyóma tə hula tá tutuun, ɪe mu huli mə nyəŋ tətə na pə cəə na pə ta. Na í krenti na ɪ yəɣətəna nəɣə səsaya si: Tacaə na Ketiyəŋ pa nyóma nté tá.

¹⁹ Pə tapə ahoə heka ke waatv wei tanlaa layasəyi təma ɪe Ketiyəŋ na ɪ yoolaa nuniwa (100) kpekəle, pa tala kolontunaa təsikile tənaya təə kele. ɪlena pá huli pa tutuun na pá yəki pa heeŋ. ²⁰ Ḿpúyú kpeka naale wei pə kaasaa tə, ɪlé ɪ lapə mpv tətə, na pá təkɪ kahulasɪ na niŋ mpətəŋ na tutuun ke niŋ ntəɣəŋ taa, na pá yəɣətəna nəɣə səsaya si: Tacaə na Ketiyəŋ paə təɣəna.

²¹⁻²² Ḿpúyú pa təna pa tama kolontunaa təsikile na pá səŋa pa təsəŋlənəə ke mpv, na pá təŋna tutuun hɪlɪɣv. ɪlena Tacaə lá na acufu svv Matiyəŋ nyóma yoolaa taa, na pá svv kiisuyv, na pá kvɪ təmaya pa taa pa tike. Ḿpúyú pa yawa na pá se na leləə mələna Pətɪ-Sita ke Seleta təə. Haləna pá tala timpi pa yaa si Apeɪli-Mehola ke Tapaa cəb tə.

²³ ɪlena pá yaa ɪseɣeli kpeka lenna, Nefətali nyóma, na Asee nyóma, na Manasee nyóma təna na pá təɣəni Matiyəŋ nyóma. ²⁴ Ḿpúyú Ketiyəŋ tilaa na pá heeli ɪfəlayim nyóma ke pəəŋ taa si: ɪ tii ləŋ na í cə Matiyəŋ nyóma na í tan-weɣe Yaatanɪ tətəsəle haləna Pətɪ-Pala.

ɪlena ɪfəlayim nyóma náá la mpv. ²⁵ ɪlena pá kpa Matiyəŋ awulaa naale Oləri na Səri. Na pá kv Oləri ke Oləri kəkramvɣv təə, na pá kv Səri ɪɣe Səri tənyaasəle. ɪlena pá tayani kolontunaa waali ke tɣv. Ḿpúyú pa pona Ketiyəŋ ke awulaa mpe pa nyəəŋ ke Yaatanɪ waali.

8

Ifəlayim nyəma pääná mvyv

¹ Μρύγύ Ifəlayim nyəma pəssa Ketiyəη na pääná si: Waatv wei n pukaya Matiyəη nyəma yoonav tə pə lapa isəna na ḥ ta yaa-tv?

Haləna pá na-ι pá yoo tə təw kə səsəm. ² Mpyvυle ι pəssa-we si: Pepe taa kə má na-me tə keesəyi? Tyvυ pee kancaalaya nyəna υ takι lelen ke kantəkaya nyəna. Pə tapvυv nté si: Mpi mu lapa tə, pə tee mpi tá lapa tə təcayacaya. ³ Iso yelaa na í kv Matiyəη awulaa Oepi na Sepi. Mpy tə, pepe taa kə má na-me tə keesəyi?

Ketiyəη yəγəta mpy, ilena Ifəlayim nyəma pääná hεε.

Ketiyəη ke Yaatanι ilim təlule təw

⁴ Μρύγύ Ketiyəη pa tesa Yaatanι na pá kawa tətəγətəγə. Paa na mpy na pá tayanι pa kolontunaa waalι ke tyvυ. ⁵ Pa tala Sukəti, ilena Ketiyəη tə icate nyəma si: İ ha ma yoolaa ke təγənaγa, pə nu-weye. Mpi tə, tə təηna Matiyəη awulaa Sepa na Saləmunaa ke təγənyvυ kə.

⁶ Mpyvυle icate nyvυv nyəma pəssa-ι si: Pepe təw kə n caa si tə cεle-η təγənaγa na ḥ ta kpata Sepa na Saləmunaa? ⁷ Tənaγale Ketiyəη nəγə təkpaυ si: Tacaα í təwa Sepa na Saləmunaa ke ma niη taa, maa cəlι-me na wulaya tetv taa səwa na səsəḥnaa.

⁸ İlena pá tεena Penuweli, na Ketiyəη sələmι kuləmtv ntəyi icate nyəma, na pεle pá cə-ι teitei isυ Sukəti nyəma. ⁹ Μρύγύ Ketiyəη heela-we si: Ye ma lapa aka na má mələa, maa γəki mə icate taa ate na isə kutuluγυ səsəw.

¹⁰ Sepa na Saləmuna pa yoolaa paa we Kaləkəə, na pə kaasa-weye iyisi naanowa na kakpası (15000). Isəna pu kaasa ilim təlule təntaa təyəle. Mpi tə, Ketiyəwe pa tēma yəlaa iyisi nunowa na hiu (120000) ke kyv. ¹¹ Uena Iseyeli nyəma keli mpaav ηku ilim təlule təntaa təhəyi təyə Nopa na Yorowa pə ilim təlule təə, na pə kpheli pa kolontunaa. Pəcə pəle paa nyəma si pa lu-təyi. ¹² Uena Matiyə awulaa Sepa na Saləmuna pə se. Ama Iseyeli nyəma təyəna-we na pə kra-we na kolontunaa kpekəle təna laηa pəsi.

¹³ Ketiyə pa luna yoo na pə kpen, uena pə kraγa Hēlesi ikrakpav mpaav. ¹⁴ Mpyəy i kra Sukəti ifepu nəyəlv na i pəəsi-i, uena ilé i ηmaa-i icate nté tə nyuyv nyəma həla. Pa we yəlaa nutoso na naanowa na naatosompəyəlaya. ¹⁵ Pə waalı ké Ketiyə polaa na i mayana Sukəti nyəma na i tə-we si: I təəsi nti i ka tuv-m si paa pə nu ma yoolaa i kaa ha-weye təyənaγa si ma ta kpata Sepa na Saləmuna tə. Təv, mpeyelə ma kra cəne.

¹⁶ Uena i caa wulaya tetv taa səwa na səəsənnaa na i həna Sukəti nyuyv nyəma ηkraηη. ¹⁷ Uena i yəki Penuweli icate taa ate na isə kutuluyv na i kú yəlaa.

¹⁸ Pə waalı ké Ketiyə pəəsi Sepa na Saləmuna si: Yəlaa mpa pa kəwa Napəə tə pa we isəna təə? Uena pə cə si: Pa nəyəsəna-η ké. Pa cəγa ké isv wulav piya.

¹⁹ Mpyəyle Ketiyə si: Ma taalvnaa ké, ma na-we ta too kəlv. Ma tuukina Taca si ye i taa kú mpe ivi, ma mayamaya ma taa kv-me tətə.

²⁰ Uena i tə i pəyalv kancaalaya nyəη Yetee si: Polo n kə-we.

Ama pəyaya ta pəsi na kə kəsi ka layate. Mpi tə, kaa kəla kəəsuyv, uena səyəntv we-ke. ²¹ Ntəna Sepa na

Saləmuna pá tō Ketiyōñ si: Kū-tuyū nyá maɣamaɣa, yulokpasu təmle ké.

Ḳrúyō Ketiyōñ kūwa awulaa mpe pa naale, na í wəɣosi pa yooyoonaa luuñ tee kawulaya wola təlanaa.

Ketiyōñ sām

²² Ḳrúyō Iseyeli nyéma tōma Ketiyōñ si: Təɣə tá tōw ké kawulaya, nyá waali ké nyá piya na pele pa piya. Mpi tō, nyá yarəna-tuyū Matiyāñ nyéma niñ taa. ²³ Ntəna Ketiyōñ si: Aai, pə taya má yaa ma pəyaya nakəli kaa təɣəna mə tōw ké kawulaya. Ama Taca kele mə wulau.

²⁴ Ule nti ma sələməɣi-me təɣəle si paa mə taa wei í ha-m kukuule nte i hika kolontunaa te tō.

Matiyāñ nyéma ka ké Isəmayeli nyéma, ile paa wəna kukuwee ké. ²⁵ Ulena pá tisi si paa cele-i na luyū kulomuyū.

Ḳrúyō Ketiyōñ pəwa toko na pá pətəɣi pa ŋkrañyarəlası nsəɣi pə tōw. ²⁶ Na kukuwee anı á lu isı kiloonaa hiu. Na pəcə pə kaasi kacəka kukuwee isı ŋkrañyarəlası, na tokonaa kuseema kupaama mpa Matiyāñ awulaa suukaya tō, na pa yooyoonaa təlanaa. ²⁷ Ulena Ketiyōñ luw kətəlaa toko wei pa pəwəsəɣəna Taca ke təm tō na í tó wolanaa mpeɣe i tōw, na í su Ofəla ıcate taa. Ḳrúyō Iseyeli nyéma suw toko inəɣi laaw na í pəsi Ketiyōñ na i təyaya nyéma ke katəka.

²⁸ Pə kraɣaw waatu inı təɣə Iseyeli nyéma ŋmakəla Matiyāñ nyéma, pa ta tasa pa təɣi hikuyū. Ulena tetu heesi pusi nule təcu. Haləna Ketiyōñ na i sām.

²⁹ Ḳrúyō Ketiyōñ məla i te na í caɣa təna. ³⁰ I pəyalaa ka we nutoso na naanəwa ké. Mpi tō, i ka

wɛna alaa paɣale ké. ³¹ I alv səkpɛlu nyəŋ wei i ka wɛ Sikɛm tɔ i lula-i apalupəyaya, pa yaa-kɛ si Apimɛlɛki. ³² Kpatəlaya kupaŋka kɛ Ketiyəŋ səpənaa na pá pimi-i i cəsɔ səsɔ Apiyeseɛ pəlaav taa kɛ timpri paa pima i caa Yowasi tɔyɔ Ofəla ɪcate taa.

³³ Ketiyəŋ səpa mpɔ, ɪlɛna lɛɣɛli nyəma taɣani tun laav taa ké mələyɔ, na pá laaki pa tɔyɔ ŋku pa yaa si Paali-Poli tɔ. ³⁴ Pa ta tɔɔsi pa lɔwɛi i yapa-wɛɣɛ kolontunaa mpa pa cəɔna-wɛ tɔ pa niŋ taa tɔ. ³⁵ Paa na Ketiyəŋ ka lɔpa pa tɔwɛ ké teu tɔ, pa taa nɔyɔlv ta tɔɔsi i tɔyaya nyəma tɔwɛ.

9

Apimɛlɛki pəsa Sikɛm wulav

¹ Mpɔyɔ Ketiyəŋ pəyalv Apimɛlɛki pola i ikpenaa kɛ Sikɛm na í tɔ pá na i too lɔlvɔyɔ nyəma təna si, ² pá pɔɔsi ɪcate nyəma si: I caa si Ketiyəŋ piya nutoso na naanɔwa í tɔyɔna mə tɔwɛ ké kawulaya yaa yɔlv kɔlvɔm? ɪlɛ í tɔɔsi si mayalɛ mə kəyɔpu.

³ Ntɛna i ikpenaa polo na pá heeli təm ntəyi Sikɛm ɪcate nyɔyɔ nyəma. ɪlɛna pɛlɛ pá tv pa taa si paa sɛɛna i tɔwɛ. Mpi tɔ, i ké pa yɔlv ké. ⁴ ɪlɛna pá ləsi pa tɔyɔ ŋku pa yaa si Paali-Peli tɔ kv kutuluyɔ taa ké liyitee nyəɣətv nutoso na naanɔwa na pá ha-i. Anəyi i fɛla tɛtɛlataa, na mɔsɔŋtɔnaa, na pá tɔwɛ i waali.

⁵ ɪlɛna pá polo i caa tɛɣɛ Ofəla, na í kú i tɛtɔnaa nutoso na naanɔwa inɪ i tənaya kvkpamuyɔ kɔlvɔmuyɔ tɔwɛ. Pa taa səkpɛlu kɔlvɔm Yotam tike sena na í ŋmɛli. ⁶ ɪlɛna Sikɛm na yoolaa tɛ yəlaa təna koti na pá polo ɪcate tɔyɔ kɔlalaav tɛɛ, na pá kpaali si Apimɛlɛki pəsa wulav yoo.

Yotam sɛɛ yəlaa kɛ ɪsɔ

⁷ Yotam nu mpv, ilena í kra puyv Kalisim nyuyv taa na í kiisi si: Sikem nyéma me, ye í caaki si Iso í nuna-me, ile í ke nkpaññ.

⁸ Kuyaku nakuləyi tunj tɔwa si i kraaki wulav. Ilena í tɔ tɔyɔ nkpa pa yaa si Olifi tɔ si: Tu kra-ñ tá wulav.

⁹ Tənaɣale Olifi tɔma i taapalaa si: Ma yeki nim muluyv nté na Iso na yəlaa pa lañña heena-m ilena má kuyi ma ti si ma tɔki tunj tɔɔ ké kawulaya na?

¹⁰ Mpuyvle tunj yaa nkpa pa yaa si fiki tɔ si: Kɔɔ na tɔ kra-ñ tá wulav. ¹¹ Tənaɣale fiki si: Ma yeki ma pee lelenj nyəna anəyi lɔluyv ntəna má kuyv ma ti si ma tɔki tunj tɔɔ ké kawulaya na?

¹² Ilena í yaa tɔyɔ nkpa pa yaa si leseñ tɔ si: Nyaa kɔɔ na tɔ kra-ñ tá wulav.

¹³ Ntəna kule kv cɔ si: Ma yeki sɔlɔm puuu nté si Iso na yəlaa pá yəələna-m, ilena má kuyv ma təyi yem si ma tɔki tunj tɔɔ ké kawulaya na?

¹⁴ Pə waali ké tunj təna krentaa na í mayana sɔwa hotiya na í tɔ-ké si: Kɔɔ na tɔ kra-ñ tá wulav. ¹⁵ Ntəna sɔwa hotiya tɔ-we si: Ye tampana si í caa má la mə wulav, í kɔɔ na í cɔɔsi mə tənaya ma isotom taa. Ye pə taya mpv kəkə ká luna ma sɔwa taa, na ká nyaya na ká krentəna Lipaññ tunj sɔsɔññ.

¹⁶ Mpyúy Yotam tasaa si: Isu mə kraaluyv si Apimeleki kele mə wulav tɔ tampana nté? Ketiyəñ lapa-meyə təma sɔsɔña wena tɔ í tɔɔsa a tɔɔ na í la í na i təyaya nyéma ke kɔpantv na?

¹⁷ Ma caa yoo mə yoo na í si mə səm na í waasi-meyə Matiyəñ nyéma niñ taa. ¹⁸ Ilena saña mu lu i nyéma waali, haləna í kú i piya nutoso na naanɔwa ke kɔkramuyv kɔlɔmuyv tɔɔ. Ilena í kra Apimeleki ke Sikem wulav si ílé i ké mə kəyɔpu. Pécó Ketiyəñ yom alv nyəñ pəyaya nté. ¹⁹ Ama ye kɔpantv ke i lapa Ketiyəñ na i təyaya

nyóma, ile Apimeleki í heesi mə lanja na mu heesi í nyəntɛ. ²⁰ Ye pə taya mpv kəkə í luna Apimeleki taa na ká nyaya Sikem na yoolaa tɛ yəlaa, na kəkə lu pɛle pa kinj na ká nyaya Apimeleki.

²¹ Yotam tɛma mpv, ilɛna í se í tɛɛtu Apimeleki na í polo í ηmeli Peela.

Sikem nyóma kɔla Apimeleki tɔɔ

²² Apimeleki tɔɔ kawulaya ke lɛyɛli ke pusi tooso. ²³ Pə waali ké lɔɔ yɛlaa na Sikem nyóma taa kɛntəna tɛma. Ilɛna Sikem nyóma kɔli Apimeleki tɔɔ. ²⁴ Pə lapa m̀p̀ỳg̀ sɪ í tɛɛtɔnaa mpa Sikem nyóma ka sənə-ɪ na pá kv tɔ, pa səm í məli í na-we pa nyɔɔɔ taa, na pə lɛɛtɪ-ɪ. ²⁵ Pa caakaya sɪ pá hiki Apimeleki, ilɛna pá pona yəlaa ke pulasɪ taa na pá papɪ tɛna, na mpaav tɔntv wei í tɛeki, ile pa lɛki í wontu. M̀p̀ỳg̀ wulav nu-tɪ.

²⁶ M̀p̀ỳg̀ kuyaku nakvli lɛɛtɪ pəyalv Kaali na í tɛɛtɔnaa pa pola Sikem, na ɪcɛtɛ nyóma la-weyɛ naani. ²⁷ Ilɛna pá polo pá kóólí tɪɪ wei pa yaa sɪ lɛsɛɪnaa tɔ na pá lá pə solvm na pá nyɔɔ, na pá ηmaali. Na pá svv pa tɔyɔ kutuluɣu taa, na pá tɔɔɔ na pá nyɔɔ tɔtɔ. Ilɛna pá tɔv Apimeleki. ²⁸ Haləna Kaali tɔ sɪ mpaɣa Sikem nyóma? Na pɛpɛ tɔɔ ké tɪ nyana Apimeleki? Awe nyəma-ɪ? Ntəɪ Ketiyɔɪ pəyalv kɛɛ? Sepuli kɛɛ ɪcɛtɛ nyvɣv tɔ, ta kaa nuɪa-ɪ. Mə cɔsɔ Hamoo wei í ké mə kɛkɛle nyvɣv tɔ tɔɔ pə wɛɛ sɪ í se. ²⁹ Ye maa kɛna ɪcɛtɛ nyvɣv tɔ, maa tɔɔɔna Apimeleki ké. Apimeleki í tayani í yoolaa na í kəna na ma na-we tə yoo.

³⁰ ɪcɛtɛ nyvɣv tɔ Sepuli nu Kaali təm nti, ilɛna í pááná huu. ³¹ Na í tili mukaya na í heeli Apimeleki sɪ: Kaali na í tɛɛtɔnaa pa kəma Sikem na pá yoosiɣi

nyá na ɪcate nyóma. ³² Mpu tɔ, pə wɛɛ sɪ nyá na nyá yɔlaa í polo ahoo na í papɪ-ɪ tawa taa. ³³ Na cele tanaŋ í tii ɪcate tɔɔ ké ilim luw waatu, na í na ɪ nyóma pá luki nyá tɔɔ, ɪlena n̄ nyɪ ɪsəna n̄ ká lana-wɛ tɔ.

³⁴ Mpyó Apimeleki faya ɪ yɔlaa ke tɔm liyiti na pá polo pá papɪ Sikem ɪcate waali. ³⁵ Waatu wei Kaali luwa na í sɛŋ ɪcate nɔnɔɔ, ɪlena Apimeleki na ɪ yɔlaa pá lu tɔŋmelle. ³⁶ Kaali na-wɛ, ɪlena í heeli Sepuli sɪ: Nyəni, yɔlaa watuyɔ pulaya na pá tiiki yee. Ntəna Sepuli nɔɔ təkpaɪ sɪ: Pulaya isotom ke n yaa sɪ yɔlaa na?

³⁷ Kaali ta tisi, ɪlena í tɔ sɪ: Nyəni, yɔlaa tiikina na hekv taa pulaya tɔɔ. Na tintiyile lentɛ ná tɛsɔɪ pee pɔɔsəlaa tɔɔ kvlalaav mpaav.

³⁸ ɪlena Sepuli tɔ sɪ: Tasa kpesuyɔ ɪɛ. Matɔŋ n tɔŋaya cəne sɪ: Aweye pa yaa Apimeleki na táá nukəna-ɪ? Tɔɔ, ɪ na ɪ yɔlaa mpa n tɔkaya tɔ pa kɔŋna nté. Polo nyá na-ɪ í yoo ɪɛ.

³⁹ Mpyɔle Kaali tɛwa Sikem nyóma ke nɔɔ na pá na Apimeleki pá naali yoo. ⁴⁰ Apimeleki suɪ ɪ tɛɛ, ɪlena ɪni í kuu-te na pá tɔ tɔma waali, na pá kv yɔlaa ke sɔsɔm na pɛ́ɔ́ pá takɪ ɪcate nɔnɔɔ. ⁴¹ ɪlena Apimeleki polo na í caya Aluma na Sepuli náá tɔɔni Kaali na ɪ tɛtɔnaa sɪ pá taa məli Sikem taa.

⁴² Tɛv fema, ɪlena Sikem nyóma tayanɪ pa tɪ sɪ pa puki tawa taa na pá tayasi-tɔɪ Apimeleki. ⁴³ ɪlena í faya ɪ yoolaa ke kpeka tooso, na pá papɪ təna. Waatu wei ɪ ná Sikem nyóma lu ɪcate nɔnɔɔ, ɪlena í tii pa tɔɔ ké kpaɪpa. ⁴⁴ Ntəna Apimeleki na kpekəle lentɛ pá polo na pá taŋ ɪcate nɔnɔɔ sɪ kolontunaa í məli ɪcate taa, na kpekəle naale nyəntɛ náá nyala yɔlaa ke tawa taa, na pá kv-wɛɛɛ sɔsɔm. ⁴⁵ Na Apimeleki

yoona ıate ke ilim na pə tɛm, na ı kv tə yəlaa, na ı wakəli-te na ı lɛeki-te. Ɔlena ı ɲmusı tə taa ké tɔm.

⁴⁶ Waatv wei Sikem ate na ıso kutuluɣu yəlaa ná mpv, ılena pá polo pa təna na pá svv tɣv Paalı-Peli kolonɔa kutuluɣu taa. ⁴⁷ Ɔlena Apimeleki nu sı pa polaa na pá ɲmeli təna. ⁴⁸ Ḿrúgú ı pona ı yoolaa ke Salvməɲ pulaxa təə, na ı kpaɣa laale na ı setı tɣv piliɲa na ı həɣəli-ke. Ɔlena ı heeli-we sı: Ɔ la ısu ma lapv təɣə ləɲ. ⁴⁹ Ɔlena paa wei ı setı ı piliɲa na pá tv ı waalı na pá pona taası na pá kaa tɣv kutuluɣu nəɣə, na pá tv kəkə. Ɔsəna Sikem ate na ıso kutuluɣu yəlaa səpa təɣələ. Apalaa na alaa mpa pa səpa təna tə pa tala ısu yəlaa iyaxa (1000) ke mpv.

Apimeleki səm

⁵⁰ Apimeleki lu təna, ılena ı polo Tɛpɛɛsı ıate na ı nyala-te na ı lɛeki-te. ⁵¹ Tə taa ka we ate na ıso kutuluɣu ton nyəɲkv nakvli. Ɔlena ıate apalaa na alaa na nyvɣv nyəma polo na pá svv kv taa na pá təkı nənəɣə, na pá kpa nyvɣv taa na pá caɣa. ⁵² Ḿrúgú Apimeleki kɾətəna kutuluɣu ɲkv kv nənəɣə sı ı tɣv kəkə. ⁵³ Ɔlena alv nəɣəlv ı yaɣa ı nyvɣv taa ké nem na kú tvli. ⁵⁴ Ḿrɣvle ı təma ı yooou wontu təkvlv sı: Kpɛɛ nyá layate na ı tɛɛsı-m. Pá taa kəə na pá yəɣətı sı alv kvna-m.

Ɔlena ifepu ıni ılé ı sə Apimeleki ke layate na ı sı. ⁵⁵ Ɔsɛɣeli nyəma nawa sı ı səpa. Ɔlena paa wei ı məli ı tɛ.

⁵⁶ Ɔsəna Ɔso fɛləna Apimeleki ke ısayatv nti ı lapa ı caa, na ı kv ı tɛɛtvnaa nutoso na naanvwa təɣələ. ⁵⁷ Pəyele Ɔso yelaa na pə fɛli Sikem nyəma ke pa ısayatv ke teitei ısu Yotam ka təɲsvɣv-weɣɛ mpusi tə.

10

Iseyeli nyóma paasənlaa ləlaa: Tola na Yayii

¹ Apimeleki səpa, ilena Isakaa kpekəle taa tu Puwa pəyalu Tola náá kuli. Toto saali kéle. Tola iní í waasəna Iseyeli nyóma. Samii ɪcate taa ké í ka we Ifəlayim pəəŋ nyəəŋ taa. ² Pusi hiu na tooso təcu ké Tola paasəna-we. Í səpa, ilena pá pimi-ɪ Samii ɪcate taa.

³ Ḿpúyú Kalaati tu Yayii ná ləeta Tola lonte na í paasəna Iseyeli nyóma ke pusi hiu na naale. ⁴ Í pəyalaa ka we yulu nyəəŋ hiu na naanɔwa ké. Paa wei na í kraŋaya na í ɪcate ke Kalaati həɣəluyɔ taa. Halí pa təŋna təna-weɣe yaav si Yayii acaləe. ⁵ Í səpa ilena pá pimi-ɪ Kaməŋ ɪcate taa.

Amoni nyóma yookina Iseyeli nyóma

⁶ Ḿpúyú Iseyeli nyóma tasa lapu ke mpi pə ta maya Taca a tɔ. Pa suv Paalənaa na Asətətənaa ke laav. Pa laa tətəɣo Silii nyóma, na Sitəŋ nyóma, na Mowapu nyóma, na Amoni nyóma, na Filiisi nyóma pa tuŋ. Pa ləwa Taca ké təkpataa, paa tasəɣi-ɪ seu. ⁷ Ntəna Taca mɔ-we na pááná na í tu-weɣe Filiisi nyóma na Amoni nyóma niŋ taa. ⁸ Pə kraɣav waatu iní təɣo pa suv Iseyeli nyóma mpa pa we tetu nti tə taa Amolii nyóma ka we Kalaati ke Yaataní waali təɣo nuɣutuɣu, na pá tɣu-weɣe wahala. ⁹ Halí Amoni nyóma tesí Yaataní na pá yoonə Yuta nyóma na Pəncaməe nyóma na Ifəlayim nyóma. Ntəna Iseyeli nyóma lanle wakəli səsəm. ¹⁰ Ḿpúyú pa wiina Taca si: Ta Iso, tə wakələna-ŋ ké. Mpi tɔ, tə yela-ŋ na tɔ laaki Paalənaa.

11 Uena Tacaa náá pɔɔsi-we si: Waatu wei Icipiti nyóma, na Amolii nyóma, na Amoni nyóma, na Fil-iisi nyóma, ¹² na Sitɔŋ nyóma, na Amaleke nyóma, na Mawɔŋ nyóma, pa tu-meɣe wahala na í wiina-m tɔ, ma ta waasi-me? ¹³ Paa na mpɔ mə lɔ-m na í laaku tuŋ pə tɔ kɛ ma kisaa si ma tasəɣi-meɣe waasɔɣu. ¹⁴ I polo na í yaa tuŋ wei í lɔsaa na í laaku tɔ, na ílé í waasi-meɣe mə laŋwakəlle waatu.

15 Mɔ́pɔ́yó Iseyeli nyóma tasaa si: Hai, Tacaa, tɔ wakəlɔna-ŋ kɛ. Lana-tuɣu isəna n sɔɔlaa tɔ. Ama waasi-tuɣu saŋa tɔtɔ.

16 Mpɔɣule pa lɔwa pa tuŋ wei paa laakaya tɔ, na pá məli pa lɔ sɛɛu taa. Uena pa wahalanaa tɔm la lɔ kɛ pətɔtɔle.

17 Mɔ́pɔ́yó Amoni nyóma polaa na pá puli Kalaati nyóma hɔɣɔɔɣu taa. Na Iseyeli nyóma náá tɔŋna mɔ́pɔ́yó lapu ke Misipa. ¹⁸ Uena kpeka yəlaanaa na pa nyɔɣu nyóma mpa pa we Kalaati tɔ pá pɔɔsi tɔma si: Tá taa awe ká tɛ́ɛná-tuɣu nɔɣɔ, na í yoonə Amoni nyóma? Wei í polaa pɔntu ká pəsi Kalaati nyóma nyɔɣu tu.

11

Yefete pəsa Iseyeli nyóma nyɔɣu tu

1 Yooola taa yoolu nɔɣɔɔ ɪ ka wenna Kalaati, pa yaa-ɪ si Yefete, na ɪ caa si Kalaati, ɪ too ke apalaa tɔna alɔ. ² I caa ɪni ɪ alɔ lɛɔ ka lɔla-ɪ apalɔpiya tɔtɔɣɔ. Sɔle si kɔma na sí lá yəlaa uena sí tɔɣɔni Yefete si: N kaa na ta caa kpancoou. Mpi tɔ, n kɛ ta caa nyutu taa pəyaya kɛ.

³ Μρύγύ Yefete sewa ι newaa mpe na í polo na í caɣa Təpu tetu taa. Uena yəlaa mpa pa we ɪsu ɪni tə pá koti ι kin na í na-we pá lukι kuluw.

⁴ Pə taanɣaa, uena Amoni nyóma kəə na pá yookina Iseyeli nyóma. ⁵ Youu kəma na kú haŋ uena Kalaati səsaa polo Yefete waali ké Təpu tetu taa ⁶ si: Kəə na ń tee-tuyu nəɣə na tə polo tə yoonə Amoni nyóma.

⁷ Tənaɣale Yefete si: Matəŋ mə taa kpa-na-m na í təɣni-m ma te? Uena laŋwakəlle maɣana-me na í kəŋ ma waali suwe?

⁸ Ntəna səsaa si: Tə kəmaɣa si ń kəə na ń tee-tuyu nəɣə na tə yoonə Amoni nyóma na ń la tá na Kalaati nyóma tá nyuyu tu.

⁹ Kəlena í cə-we si: I mələnə-m si tə yoonə Amoni nyóma na Tacaa í tu-weɣe ma niŋ taa, maa la mə nyuyu tu na?

¹⁰ Mpuuyule səsaa si: Yeɛ, tu la mpu. Tacaa keɛ tá aseeta tu.

¹¹ Μρύγύ Yefete təŋa Kalaati səsaa na yəlaa kpa-ι pa nyuyu tu, na pá tu yoolaa tənaya ι niŋ taa. Uena Yefete ləli tə tənə nti ι na səsaa pa yəɣətaa na pá su təɣə Tacaa ɪsentaa.

Təmnaa mpa Yefete heela Amoni nyóma tə

¹² Μρύγύ Yefete tilaa na í pəəsi Amoni wulaw si: Ma na-ŋ suwe na ń kəə na ń yookina ma yəlaa?

¹³ Ntəna ílɛ í cə si: Iseyeli nyóma luw Icipiti tə pa lɛka ma tetu ke pə kpaɣaw Alənəŋ tə. Haləna pə polo Yaɣəki na Yaatanu.

¹⁴ Μρύγύ Yefete tasa tiluyu na pá heeli Amoni nyóma wulaw si: ¹⁵ Pə taya Mowapu nyóma na Amoni nyóma tetu ke Iseyeli nyóma lɛkaa. ¹⁶ Mpi tə, Iseyeli nyóma luw Icipiti tə, wulaya tetu taa ké pa

təma, haləna pá tala Səsəncaasi Tenku. Pə waali ké pa mələna Kateesi. ¹⁷ Tənaɣa pa tilaa na pá sələmi Itəm wulau si: Ha-tuyv mpaav na tə fayana nyá tetv taa. Ama ílé ı kisa. Uena pá sələmi Mowarv nyóma na pele pá kisi mpv tətə. Uena pá saali Kateesi. ¹⁸ Pəle pə waali ké pa kpaɣa wulaya tetv mpaav na pá cəəli Mowarv na Itəm pa tetv na pá lu Mowarv ilim təhule tə. Uena pá siki Alənəŋ ləəv nəɣə təna, pa ta svv Mowarv tetv taa. Mpi tə, pele pa tetv toŋa nté pəɣə ŋke. ¹⁹ Uena Iseyeli nyóma tili na pá heeli Amolii wulau Sihon wei ı təkaya kawulaya ke Hesəpəŋ tətə tə si í yele-we na pá fayana ı tetv taa na pá tee timpri pa puki tə. ²⁰ Sihon ná tá lá Iseyeli ke naani si í yele-we na pá fayana ı té. Uena í koti ı yoolaa na pá yoonə-we. ²¹ Uena Iso Tacaa tv-weɣe Iseyeli nyóma niŋ taa na pele pá kəli-we na pá leeki pa tetv tənaya həɣəlvv ŋkv kv taa. ²² Pə kpaɣav Alənəŋ tetekəle na pə polo Yarəki ləəv tə, na pə kəli ilim təhule tə wulaya tetv haləna pə polo Yaatanı. ²³ Iseyeli nyóma Iso Tacaa hana ı yəlaa taɣa nəɣə si tə leeki Amolii nyóma tetv. Uena nyaa caaki si n taɣanı-təɣi leekvuv na? ²⁴ Tetv nti nyá tvɣv Keməsi ha-ŋ tə nyá kisa-ti? Mpv tətəɣə tá wəna mpaav si tə təɣə tetv nti ta Iso Tacaa ha-tv tə. ²⁵ Sipəə pəyalv Palaki wei ı ké Mowarv nyóma wulav səə tə, ílé ı wəna toŋ. Pəyele ı ta yoonə Iseyeli nyóma. Na awəɣe nyaya təna. ²⁶ Pusi ŋmənuyv na nunvwa (300) kele Iseyeli nyóma caɣa Hesəpəŋ na Alowee na pəcəlv acaləe taa na acaləe nna a we Alənəŋ ləəv nəɣə tə a taa. Ue pepe tə ké í taa leeki-weɣe tetv ntəɣi waatv unı ı taa? ²⁷ Pə taɣa má pəntənana-ŋ. Ama nyá wakələna na má, haləna ní yookina-m. Tacaa wei ı hvvəkəna yəlaa ke

təm tə, í hɔv ta na-me ta təm ke saŋa.

²⁸ Paa na mpv Amoni wulav ta yaa Yefete təm ntəyi pulv.

Yefete su nəɔ

²⁹ M̀p̀ỳg̀ỳ Tacaa Feesuyu tii Yefete təə, na í cəə Kalaati na Manasee tetv. Pə waali ké í pola Misipa ke Isə kin ke Kalaati tetv taa, na í tēe Amoni nyəma ke yoonav. ³⁰ Uena í su Tacaa ke nəɔ si: Ye n tɔ Amoni nyəma ke ma niŋ taa, ³¹ kancaalaya yulv wei í ká lu ma səŋuyv təɔ maa la-ŋ kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə.

³² M̀p̀ỳg̀ỳ Yefete ŋmaa Amoni nyəma toŋa na í yoonav-we na Tacaa tu-weye í niŋ taa. ³³ Uena í kəli-we na í ləkki acalēe hiu ke pə kraɣav Alowēē, na pə cəə Mini tə. Haləna Apēeli-Kəlanim. Iseyeli nyəma kv-weye səsəm ké, uena pá tii təfe.

³⁴ Waatu wei Yefete məlaya í te Misipa, uena í pēelə lu í səŋuyv na í makí akilima na í paaki. I tike ke í ka lulaa, í feina apalɔpiya yaa alɔpiya lensi tətə. ³⁵ I loosa-í, uena í laŋle wakəli. Haləna í cəli í wontu na í tə si: Hai, ma pu, n kəŋna ma nyuyv taa ké mpusi na í pəsəyi ma laakali suwe? Ma tēma ma nəɔ suw ke Tacaa, pə fei si maa tuli tapəŋ.

³⁶ Mpuyvle í pēelə cəwa si: Ye n ka su Tacaa ke nəɔ, lana-m isu n ka suw tə. Mpi tə, Isə ná lapa ílé í nyəntv na í lēeti nyá kolontunaa Amoni nyəma na nyá nəɔ.

³⁷ Uena í sələmi í caa si: Yele na má na ma taapalaa tē kpa pulaya taa ké isətvnaa naale na má wii. Mpi tə, ma səki na má ta saata.

³⁸ Uena Yefete tisi si í polo na í la isətvnaa naale. M̀p̀ỳg̀ỳ í na í taapalaa pa kpa pulasi taa na í wii. Mpi tə, í səki na í ta saata. ³⁹ Isətvnaa naale tēma, uena í

məli ı caa kiŋ na ilé ı lana-ı isı ı ká suw nəɣo tə, na í sí na í ta nyənta apəlv. Pə kraɣav waatu ını təɣo lseyeli alaa suw wula ke ⁴⁰ paa pənaya ŋkaya kuyeyŋ liyiti liyiti ké Kalaatı tı Yefete pəelə tə.

12

Ifəlayim nyəma na Yefete pa youu

¹ Mprúyú Ifəlayim nyəma kulaa na pá təsi Yaatanı na pá polo Safəŋ, na pá tó Yefete sı: Pepe tə kə n polaa na ń yoonə Amoni nyəma ke nyá tike na ń tá yaa-tı sı tó tı-ŋ niŋ? Mpu tə, tı sə nyá təyaya ke kəkə.

² İlena Yefete cə-we sı: Amoni nyəma caakaya ma na ma yəlaa na youu ké. Haləna tó yaa-me sı í kəə na í səna-tı na í kisi. ³ İ kisa mpu, İlena ma sı ye səm səm. İlena má təsi toŋa na má yoonə Amoni nyəma na Tacaə tı-weɣe ma niŋ taa. Təv, pepe tə kə í kəma-m yoonav ke pənente?

⁴ Ifəlayim nyəma ka tıv Yefete-weɣe sı: İ sewa tá tɣe na í cəəsi Manasee nyəma kiŋ. Tənaɣale Yefete kpeɣela Kalaatı nyəma na pá polo pá yoonə-we na pá kəli-we. ⁵ İlena Kalaatı nyəma cə-weɣe timpi timpi pa tesəɣəna Yaatanı tə. Ye nəɣəlv kəma na í nəɣəsəna Ifəlayim tı, İle pa pəəsi-ı sı: N ké Ifəlayim tı ke?

Ye ı cəwa sı aai. ⁶ İle pa təmı-ı sı: Mpu tə, yəɣəti sı cipoleti. İlena ilé í pəntı sı sipoleti. Mpi tə, pəle paa pəsəɣı hətə nte tə yaav ke teitei. İ pəntəɣı mpu, İlena pá kv-ı kpaakraa ke Yaatanı tətəsəle təna. Ifəlayim yəlaa iyisi nule na naale (42000) səpəna tənaya waatu ını.

⁷ Mprúyú Yefete paasəna lseyeli nyəma ke pısi naatoso. İlena í sí na pá pimi-ı ı ıcatə kəlvllə Kalaatı taa.

Iseveli nyovvu nyóma lelaa: Iṙəsəŋ na Iləŋ na Apətəŋ

⁸ Yefete waali ké Pətəlehəm tṽ Iṙəsəŋ ná paasəna Iseveli nyóma. ⁹ I lṽla apalṽpiya ke hiu na naanṽwa na alṽpiya ke hiu na naanṽwa. Mṙóyú i hawa i pɛelaa ke kpeka lenna nyóma na í caa i pəyalaa ke alaa ke kpeka lenna nyóma tətə. Pusi naatosompəɣolaya ke i tiika Iseveli nyóma. ¹⁰ Pə waali ké i səpa na pá pimi-i Pətəlehəm.

¹¹ Iṙəsəŋ waali ké Sapuləŋ tṽ Iləŋ ná paasəna Iseveli nyóma ke pusi naanṽwa. ¹² I səpa, ilena pá pimi-i Ayaləŋ ke Sapuləŋ tetṽ taa.

¹³ Iləŋ waali ke Pilatəŋ tṽ Hilili pəyalṽ Apətəŋ ná paasəna Iseveli nyóma tətə. ¹⁴ I lṽla apalṽpiya nule na i saalənaa ke hiu na naanṽwa na pá cakɪ kraŋasɪ nutoso na naanṽwa. Ilena Apətəŋ paasəna Iseveli nyóma ke pusi pələfɛi naanṽwa. ¹⁵ I kəma na í sí, ilena pá pimi-i Pilatəŋ icatɛ taa ke Ifəlayim həɣəlvəyṽ taa ké Amaleke nyóma tetṽ taa.

13*Samsəŋ lṽlvəyṽ*

¹ Mṙóyú Iseveli nyóma tasa lapṽ ke mpi pə ta maya Taca a tə. Pə təw ké ílé i tṽ-wɛɣɛ Filiisi nyóma nin taa ké pusi nule təcu.

² Tan lṽlvəyṽ taa tṽ nəɣəlv i ka wenna Sola, na pá yaaki-i sɪ Manṽwa. I alṽ ka ké kaalṽlaya ké i fɛi pəyaya. ³ Mṙóyú kuyaku nakulɪ Taca isəttaa tillu lu alṽ inɪ i təw, na í təmi-i sɪ: Ma nyóma sɪ n ké kaalṽlaya, ilɛ n fɛi pəyaya. Paa na mpṽ tə, n ká la teu na ń lṽl apalṽpəyaya. ⁴ Mpṽ tə, pə kraɣav pənɛntɛ tə, taa nyəw sṽlvəm yaa konyənyəwəm kəkəkəm napəli. Pəyele taa təɣə mpi Isə kisina-mɛ tə. ⁵ Mpi tə, n ka la teu na ń lṽl

apalopəyaya. Hönuyü kaa kpa ka nyuyü taa. Pə taya pulv, hatoo ka too lotu taa ké ka ké Iso nyəŋka, na ŋke kaa caaləna Iseyeli nyəma hetuyü ke Filiisi nyəma niŋ taa.

⁶ Ulena alv polo na í keesi i paalv si: Iso yulv nəyölv i luna nteye ma təə, i nyənyuyü we səyontv ké isv Iso isətaa tillu. Ma ta pəəsi-i timpi i lunaa tə. Pəcə ílé i ta tu heeli-m i həte. ⁷ Halv i heela-m si maa la teu, na má ləli apalopəyaya. Ue pə krayav pənentə tə, má taa tasa sulum ke nyəəv, yaa konyənyəəm kəkəkəm napəli. Pəcə má taa təyö mpi Iso kisina-tv tə. Mpi tə, pəyaya ŋke ka ké Iso nyəŋka ke hatoo ka too lotu taa ké, haləna ka səm.

⁸ Mpyuyvle Manüwa sələma Tacaa si: Hai, Tacaa, ma wiina-ŋ si ŋ mələna nyá yulv wei n tila tá kiŋ tə na í seyesv-tuyü nti nti tu təŋ pəyaya ŋka inı tu ləli tə ka təm taa tə.

⁹ Ulena Iso mv Manüwa kvsələmvtv, na í mələna isətaa tillu ke alv inı i kiŋ, na pə pana i we i tike ke taale, i paalv fei. ¹⁰ Ulena íləyö i təyi i paalv kiŋ na í yaa-i si: Kəə ləŋ, yulv wei inı i ka luwa ma təə ké kuyaku nakuli tə, i tayana məlvuy tətə.

¹¹ Ulena Manüwa təŋ i alv na pá polo yulv inı i kiŋ na í təmı-i si: Tete waalı nyá yəyətəna na ma te alv na? Ulena ílé si: Nn maya.

¹² Ntəna Manüwa si: Ye pə kəma na pə la mpv, pepe na pepeye tu la pəyaya ŋke ka təm taa, na tə yele we?

¹³ Kələna Tacaa isətaa tillu si: Pə wee ké si nyá alv í kii mpi na mpi ma kisina-i tə. ¹⁴ Pə fei si í təyö ləseŋ pulv. Pəcə í taa nyəə sulum yaa konyənyəəm kəkəkəm napəli. Pəyele í taa təyö mpi Iso kisina-me tə. I təŋ pə təna mpi ma tv-i mpv tə.

15-16 Manɔwa taa cekəna si Tacaa isəttaa tillu, ɔlena í təmɪ-ɪ si: Caya na tɔ la-ŋ pəfate ke mɔvulle. Ntəna ílé si: Paa ma caya ma kaa tɔɔ tɔɔnaya. Ue ye n sɔlaa n la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tɔ. 17 Uena Manɔwa təmɪ-ɪ si: Heeli-tuyv nyá hətə, na pə kəma na təm nti n heela-tv tɔ tɔ la, ɔle tu sa-ŋ.

18 Kelena isəttaa tillu si: Ma hətə we piti ké. Pepe tɔ kə n caa tə nyəm?

19 Ḿpúyó Manɔwa kpawa pəfate na ɪ kɔhav na í lá Tacaa wei ɪ lakɪ piti təma tɔɔ kətaya ke kɔkramuyv tɔ. ɪ na ɪ alv pa təŋna nyənyv ke mpv, na 20 kəkə náá muɣi kətaya təlate, ɔle pa ná Tacaa isəttaa tillu nté na í təŋɣi kəkə ŋke na í kpaaki. Uena pá hoti ateye pa isentɔ. 21 Waatu ɪnəɣəle Manɔwa na ɪ alv pa cekənaa si Tacaa isəttaa tillu. Ue ɪ ta tasa pa tɔ kə luv tɔ. 22 Ntəna Manɔwa heeli ɪ alv si: Hei, Isɔ kə tə nawa yoo, ɪsu tə səpa.

23 Mpuɣule ɪ alv cɔ-ɪ si: Ye Tacaa ka caakaya-tuyv kuyv, ɪ taa mu ta kətaya ŋka kəkə nyaya tə na tɔɔnaya nyəŋka. Pəyele ɪ taa huli-tuyv pulv na í heeli-tuyv natəli.

24 Ḿpúyó Manɔwa alv lula apalvəyaya, na í ha-keɣe hətə si: Samsəŋ. Pəyaya təŋna puw na Tacaa kooliyi-keɣe kɔpantu. 25 Ḿpúyó Tacaa Feesuyv tiiwa ɪ tɔ kə təm kancalaya nyəm ke waatu wei ɪ ka we Təŋ təsikile ke Sola na Isətawəli pa hekv tɔ.

14

Samsəŋ kookali kancalaya nyəŋ

1 Ḿpúyó kuyaku nakvli Samsəŋ pola Timna, na í ná Filiisi pəelə nəɣəlv na ɪ luyv svv-ɪ. 2 ɪ kpema, ɔlena

í heeli ι nyóma ke ι təm si: Ma nawa Filiisi pɛɛlɔ nɔɟɔɔɟu Timna, ma caa si í caami-ι.

³ Mpuɟule ι nyóma cɔ-ι si: Isu n ta na pɛɛlɔ nté nyá piitim nyóma taa na nyá yɔlaa taa, na ń puki si n caaki Filiisi nyóma mpa pa ta nyi Isɔ tɔ?

Tənaɟale Samsəŋ si: Ini ι wenna-m teu. Mi caami-ι te.

⁴ Ama ι nyóma ná tá nyi si Taca na nin we pə taa si pa pəyaya í hikina Filiisi nyóma na təna. Mpi tɔ, pɛɛɛ paa ŋmakəla Isɛyeli nyóma ke waatu inɔɟi.

⁵ Mpuɟú Samsəŋ na ι nyóma pa pola Timna, pa kɔma na pá tala ɪcate nyóma lɛsɛŋ tuŋ tawa, ɪɛ tɔɟɔɔɟa kufalaya nyusa keɛ na í heli si ι naaki. ɪɛna ká tili ι waali. ⁶ Mpuɟú Taca Feesuɟu tii Samsəŋ tɔ na í kra-ke, na í cəli təkpu ɪsu pinaya. Pə́cɔ ι tɔŋaya nin kpeɛ ke. ɪ ta heeli ι nyóma ke mpi ι lapa tɔ. ⁷ ɪɛna í polo na í na pɛɛlɔ pá lá faaci. Pɛɛlɔ inu ι ka we-ι teu ké. ⁸ Pə lapa weɛ naale, ɪɛna Samsəŋ mələɟi Timna si ι kpaɟɔɟi ι taŋ, na í heli si ι naaki tɔɟɔɔɟa ŋka ι ka kuwa tɔ. ɪɛna í maɟana tuŋ sɛsɛku ke tɔɟɔɔɟa ŋke ka taa na setasi. ⁹ ɪɛna í cosi setaya ke ι nin taa na í tɔki na í tɛeki na í katɪ ι nyóma na í ha-we na pá tɔɟɔ. Ama ι ta heeli-we si tɔɟɔɔɟa kusəpaya taa ké ι hika tuŋ inu.

Samsəŋ su Filiisi nyóma ke ɪsəsule

¹⁰ Mpuɟú cɛcɛ pola pɛɛlɔ tɛ, na Samsəŋ la akpaɟale acima ke təna, ɪsu ifɛpiya laki tɔ. ¹¹ Filiisi nyóma na-ι, ɪɛna pá yaa ifɛpiya ke hiu na naanɔwa si pá na-ι pa caki. ¹² Mpuɟule Samsəŋ si: Ma suki-meɟe ɪsəsule. Ye í pəsaa na í kpeɟe-tɛɟe acima kuɟɛɛŋ naatosompɔɟɔɟa inɛ ι taa, maa ha paa wei ke toko kucaɟaŋaɔ na acima nyəŋ. ¹³ Ye pə taya mpu paa

mə taa wei ɪ ka hana maya toko kucacayanau na acima nyəŋ. Ntəna pɛlɛ pɑ cə-ɪ sɪ: Su nyɑ ɪsəsɪlɛ na tɔ nu.

¹⁴ ɪlɛna Samsəŋ sɪ:

Kutətəŋəm luna təŋɔlv taa.

Na leleŋ nyəm luna toŋ tv taa.

Pepeŋɛ?

Haləna kuyɛɛŋ tooso siki ifepiya ta nyənta kucəcətv. ¹⁵ Mɔpɔŋ pɑ təma Samsəŋ alv kɛ kuyaku liŋiti nyəŋkv wule sɪ: Puŋusi nyɑ paaɔv na ɪ heeli-tvɔv kəkɛkɛpɛyɛtv, tɔfə tu sə nyɑ na nyɑ caa təyaya nyəma kɛ kəkə. Pə taŋa ɪ yaa-tvɔv sɪ ɪ hɔləsəŋɪ-tv.

¹⁶ Kɛlɛna Samsəŋ alv polo ɪ kiŋ na wula na ɪ təmi-ɪ sɪ: Nyɑ luŋu ta svv-m. Pəcɔ nn tu caaki-m. Pə təw kɛ n su ma nyəma kɛ ɪsəsɪlɛ na ɪ tɑ heeli-m kəkɛkɛpɛyɛtv. Mɔpɔŋɛ Samsəŋ sɪ: Hai, paa ma nyəma mayamaŋa ma ta heeli pɛlɛ, kacaŋfana nyɑ na?

¹⁷ Mɔpɔŋɛ alv musəna-ɪ na ɪsəlvɔm kɛ mɔpɔŋ acima kuyɛɛŋ təna. Pə nu-ɪ, ɪlɛna ɪ heeli-ɪ kuyaku naatosompɔŋɔlaya nyəŋkv wule. ɪlɛna alv nɑɑ taŋasɪ ɪ tɛ ifepiya kɛ kɔakɔpaa. ¹⁸ Mɔpɔŋɛ ifepiya polaa na pɑ heeli Samsəŋ kɛ kəkɛkɛpɛyɛtv na pəcɔ ɪlim tv sɪ: Pepe kəla tuŋ nim kɛ leleŋ?

Na pepe kəla təŋɔlaya kɛ toŋ?

ɪlɛna ɪ cə sɪ:

Ye ɪ taa haləna ma alv kɛ nav nyəm,

ɪ taa nyɪ kəkɛkɛpɛyɛtv ntɪ.

¹⁹ Tənaŋalɛ Tacaɔ Feesuyɔ tii Samsəŋ təw na ɪ tɛɛ Asəkələŋ na ɪ kv apalaa hiu na naanvwa na ɪ wəŋəsɪ pɑ tokonaa, na pɑ acima wontu, na ɪ cɛla mɔpɑ pɑ kɛpɛŋa ɪsəsɪlɛ tɔ. ɪlɛna ɪ məli ɪ caa tɛ na pɑáná.

20 Μπυυλε πα ha Samsəη alv ke ifepu wei ι səna Samsəη ke ι akpaγale taa tə.

15

Samsəη λεεταγι Filiisi nyəma

¹ Pəle pə waali ké Samsəη pola ι alv nav ke komtu waatu, na í kpenna-ι pəfate. Uena í tə si: Ma suuki ma alv nan taa. Ama ι yəti kisiŋa-ι, ² na í tə si: Ma huuwa si nyá taa kpaŋa-ι ké. Uena má ha-ι nyá taapalv. Ue ι neu ta kəli-ι teu? Kpaγa uleγε kəγə lonte.

³ Təŋaγale Samsəη pəsənaa si: Ye ma λεeta Filiisi nyəma ke isayatu ke pənentaa pá taa tə si ma caala-we yoo.

PHIPI LI SO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377